

SVI DETEKTIVI
ZOVU SE
FLANAGAN

ANDREU MARTIN
ŽAUME RIBERA

Prevela
Ana Kuzmanović Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Andreu Martín y Jaume Ribera

TODOS LOS DETECTIVES SE LLAMAN FLANAGAN

Copyright © Andreu Martín y Jaume Ribera, 1990

Translation Copyright © 2006 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ne mogu da shvatim zašto su odrasli
tako glupi, kada su deca tako pametna.*

To mora da je plod vaspitanja.

Aleksandar Dima Sin

1

NE IGRAJTE SE DETEKTIVA

Moj savet: ne igrajte se detektiva. Detektiv ili jeste ili niste, ali ne igrajte se toga, jer se posle desi to što se desi, i kad hoćete da se predomislite, otkrijete da je prekasno. Pogledajte mene: počeo sam sa malim istragama kako bih zaradio nešto para za svoje troškove i platio nekoliko hirova koje roditelji nisu mogli da mi priušte, njuškao levo-desno u potrazi za izgubljenim psima ili autorima anonimnih ljubavnih pisama, i jednog lepog dana, dok sam pokušavao da ispitam kako je moguće da Elias Gual, stidljiv kakav jeste, odjednom polaže ispite tako kako ih polaže, nađoh se umešan u jedan krajnje opasan slučaj sa narko-dilerima i ucenama. I to nije ništa, jer taman kad sam pomislio da je oluja prošla i da mogu da se vratim svojoj mirnoj svakodnevicu, navalila je na mene reka mnogo gorih nevolja.

Primer nevolje. Jednog jutra, samo što su počeli božićni praznici, tata me je na prepad angažovao da mu pomognem da izbacim na ulicu gomilu gajbi praznih pivskih flaša koje su nam se bile nakupile u podrumu. I dok sam trčkarao sa gajbama gore-dole, prišla mi je zdesna izvesna crnka lica nestašne

Cigančice, crne čupave kose (kako mi se samo dopadaju nestašne i čupave devojke!), očiju crnijih od kose, pogleda prodornog od iskrenosti, usana nasmejanih, sa dva preslatka zečja sekutića. Jedna od onih devojaka koja ti probudi potrebu da se s njom prijateljiš, poveriš joj sve svoje strepnje i ubediš je u svoje stavove dok se držite za ruke. Dakle, prilazi mi zdesna jedna takva devojka i kaže:

– Flanagane, želim da popričam s tobom.

A sa leve strane, na scenu stupa Šarceneger, planina od sedamnaest godina, momak kome je zloupotreba zanimanje, večiti ponavljač koji sate provodi u teretani gajeći svoje mišiće sa istim entuzijazmom i istim namerama sa kojima drugi gaje biljke mesožderke. Ne treba da naglašavam da smo ga zvali Šarceneger i Šarac, u slavu glumca Švarcenegera, onog što je glumio Konana, sećate se, a njemu je to bila čast, siromašku, nesposobnom da uoči ironiju ni kad mu se nalazila tik ispred nosa. Od silnog vežbanja mišići su mu, na uštrb nervnih ćelija, iskočili i oko mozga. Prilazi mi, dakle, Šarceneger sleva i kaže:

– Flanagane, želim da popričam s tobom.

I zgrabi me za ruku, vuče me, udaljava me od kose, od očiju, od osmeha crнке, gura me između dve gomile gajbi piva i zakucava me uza zid, spljeskavši mi grudi tako velikom ručerdom, da moram da ga gledam između prstiju, pa mi ispali bez imalo takta:

– Jutros je Fede Gomes razbio facu Rebolju.

Mislio je na dva drugara iz škole. Jeste, čuo sam za incident. Malo sam se unervozio.

– A znaš li zašto je jutros Fede Gomes razbio facu Rebolju?
– insistirao je Šarceneger, pomalo se ponavljajući.

Naravno da sam znao. Zato sam se i unervozio.

– Ne znam – rekoh.

– Jer je Reboljo celo tromesečje ispisivao grafite o tome da li Fede jeste ili nije.

Nije. Grafiti su, pre svega, govorili o tome šta Fede nije. Ogromni grafiti, ispisani zelenim sprejom koji kao da je zračio sopstvenu svetlost sa školskih zidova u ulozu panoramskih ekrana, grafiti koji su tvrdili da Fede nije to i to, ili da mu to nešto nedostaje. Povremeno su potvrđivali da jeste, da jeste to ili ono drugo, ali uvek su u pitanju bile aluzije na mane ili nedostatke, sa kojima se Fede nimalo nije slagao.

– A znaš li kako je Fede saznao da su grafiti Reboljovo maslo? – nastavljao je da ispituje Šarceneger.

– Ne – promućao sam, tražeći izlaz, podršku, pomoć, spas, čudo. – Kako je saznao?

Bilo je to retoričko pitanje, naravno, jer sam savršeno znao odgovor. Fede me je uposlio da ispitam ko je autor sramotnih grafita. Moram da priznam da je u pitanju jedna od mojih najboljih akcija. Filigranski rad. Pre nego što se obratio meni, Fede i njegova banda hevi-metalaca ispitali su sve žive, tražeći oružje zločina (zeleni sprej) u svim torbama, rančevima i džepovima koji su im se našli pod rukom. Pošto ga nisu našli, postalo mi je jasno da je tajni umetnik sprej negde skrivao odmah nakon korišćenja, pa sam metodom eliminacije, uzimajući u obzir udaljenost grafita, mesta gde su Fede i njegovi instalirali kontrolne punktove i moguće puteve evakuacije, došao do zaključka da je jedino moguće skrovište biblioteka. I zaista, tamo sam našao sprej, iza sabranih dela Mikela Obiolsa.

Ono što sam nakon toga uradio takođe je zasluživalo aplauz. Začepio sam rupicu na spreju silikonom i sa druge strane raspršivača probušio drugu, gotovo nevidljivu. Nakon toga, sve što sam rekao Fedeu bilo je to da će nestaška prepoznati po licu umazanom zelenom bojom. Tako je i bilo. Na opšte iznenađenje, dan posle toga Reboljo je protrčao kroz školski

hodnik zelen u licu, a hevi-metalci Fedea Gomesa pobrinuli su se da mu dodaju i ostale dugine boje. I sve to zahvaljujući kome?

– Ti si rekao Fedeu – optužio me je Šarceneger dajući svom licu izraz inteligencije od koga je pomalo podsećao na nekog sumanutog boksera.

Tako je bilo, zahvaljujući ovom poniznom slugi. I šta je drugo sada Šarceneger mogao poželeti do da mi zahvali batinama u ime svog druga?

– Dobro, nije bilo baš tako – pokušao sam da se odbranim.

– Bilo je baš tako.

– Dobro, ako misliš da sve znaš...

„Sada će da mi razbije glavu.“

Onda su se desila dva čuda koja se međusobno isključuju. Drugo je došlo malo kasno, ali, u svakom slučaju, smatram ga čudom.

S jedne strane, ispostavilo se da Šarceneger nije imao nameru da mi razbije glavu. Rekao je:

– Šta misliš, šta bi ti uradio Reboljo kad bi saznao da si ga ti ocinkario?

Reboljo bi se jako obradovao da ima na kome malo da se iskali. Video sam ga nakon batina, na licu mu se, između modrica i zelene farbe otporne na vodu i sapun, videla poprilična radoznalost. Ali Šarcenegerove reči značile su da Reboljo još uvek ne zna. To jest, da je prokleti gigant od bildera hteo da me ucenjuje, da mi traži pare ili ko zna šta (ko zna šta!) u zamenu za ćutanje. Mane detektivskog posla, već sam vam rekao. Detektiv ili jesi, ili nisi. A ako jesi, moraš da se navikneš na ovu vrstu neprijatnosti.

Drugo čudo sastojalo se u pojavi crнке u pratnji mog oca, baš u tom trenutku.

– Čini mi se da ovaj momak hoće da tuče vašeg sina.

– Ko? Ovaj? – uzviknuo je moj tata hvatajući Šarcenegera za vrat.

Intervencija bi bila dobrodošla u slučaju da je zver imala nameru da mi slomi zube, ali u slučaju ucene treba postupiti drugačije. Sa ucenjivačima treba biti dobar sve dok imaju keca u rukavu. Zato sam onako odreagovao:

– Ma, šta pričaš? – uzviknuo sam nevino. – Pusti ga, tata! To je Ćema, drug iz škole...! Pa, drugari smo... Samo smo pričali...

Moj otac se zbunio, no najviše me je pogodio Cigančicin izraz dubokog neslaganja. Sva je pocrvenela, kao neko ko shvata da je pogrešio i želi da ga zemlja proguta, pa je utučeno rekla: „Oh, izvinite; oh, ja sam mislila...“, i pobegla. Rekao sam da sebi nikad neću oprostiti tu prevaru.

– Ajde onda, mrdni se! – uzviknuo je moj otac zbunjeno. – Prestani sa pričom i iznesi preostale gajbe, kamion samo što nije stigao!

Tako smo nastavili priču kao dobri momci, ja iznoseći gajbe iz podruma na ulicu, a Šarceneger cevčeći pivo koje mi je iskamčio.

– U redu, šta hoćeš od mene?

– Hoću da vidim Sabrinu golu – odbrusio mi je.

Zamalo da mi gajba ispadne iz ruke. Poželeo sam da je bacim niz stepenice, da dignem veliku frku, pa da dođu vatrogasci i tako to. Naravno da nije mislio na umetnicu koja se obično pojavljuje na televiziji. Bio bi to suviše lak zadatak. Nije trebalo da mi pojašni kako je mislio na Monse Bosk, drugaricu iz škole, poznatu i kao Sabrina zbog aluzije na jednu pevačicu, vlasnicu dva teška frontalna sredstva za privlačenje pažnje. Dva sredstva, i to vrlo očigledna.

– Ali, čoveče, Šarac... Pa već si veliki...

Osetio se smešnim. Vrlo postidjenim.

– Pa šta – promucio je. – Šta? A? Šta je? Hoću da je vidim, jeste, hoću da je vidim, šta je... Da znam da li je pravo sve to što ima... Da li je sve njeno... Iz radoznalosti...

– Čisto naučno interesovanje – pomogao sam mu.

– Jeste, naučno interesovanje, naučno interesovanje, pa šta! – uzviknuo je, uhvativši me za trenerku i protresavši me tako da su mi zubi zacvokotali kao kastanjete. – Zar ne misliš da može da postoji naučno interesovanje za takve stvari?

Nikada se ne treba podsmevati jednom ucenjivaču. Bude još gore.

– U redu, u redu, u redu! – viknuo sam dok sam ispuštao gajbu piva, koja samo što nije upala u podrumsku rupu, uz onu frku koja bi se završila dolaskom vatrogasaca.

– Je l' u redu? – pitao je ludak, isplaženog jezika, halapljiv kao gladno kuće kad ugleda svog gazdu da dolazi sa hranom.

– Je l' u redu? Je l' u redu?

Jadničak, čuo me je da kažem u redu i, naravno, došao je do zaključka kako sam hteo da kažem da je u redu.

– Nije u redu, uopšte nije u redu! – odgovorio sam mu – Kakve veze ima sa mnom to što hoćeš da vidiš Sabrinu голу? I ja bih voleo da je vidim, i...!

– Je li? E pa, kad uspeš, pustiću te da gledaš.

– Ma, jesi li ti lud? Šta hoćeš da uradim? Da odem i da joj kažem: „Čuj, ima jedan što hoće da te vidi golišavu, da li bi bila tako ljubazna da...“

– Imaš ti načina, Flanagane... Znaš mnogo toga o svima u školi...

Logično. Za tog mentalno retardiranog ucenjivača, čiji je osmeh počinjao da me podseća na knjige o fauni, poglavlje o pticama grabljivicama, podrazumevalo se da smo od iste fele. Da znam nešto o Sabrini i da neću oklevati da to i zloupotrebim kako bih postigao cilj. Jeste, ja sam detektiv, u redu, i posedujem mnogo informacija o drugarima iz škole, tačno,

ali moj moto je „živi i pusti druge da žive“, i nikada nisam upao u iskušenje da ucenjujem. Prvo, jer bi to bilo pogubno za moj posao, a drugo, jer mi se nikad nije dopadao smrad koji ispuštaju oni koji zarađuju na tuđim slabostima.

– A što ne probaš da obiđeš noću njenu kuću, možda nešto uspeš da vidiš? – improvizovao sam u očajanju.

– Već sam probao, ali se sa poljane ispred njene kuće ne vidi njena soba, nego sala u kojoj im stoji telefon, tu satima brblja – Šarceneger je nervozno pogledao na sat. – Ah, sad je sedam. Zamalo da zaboravim, mora da bude danas, jer danas je četvrtak, a četvrtkom uveče njeni idu u bioskop. Biće sama.

– A ako odbijem? – rekoh, tek da nešto kažem.

– Nema problema. Otići ću do Rebolja i reći mu...

Rečeno – učinjeno.

Moja kancelarija nalazi se u jednoj udobnoj baraci koju delim sa Marijom Gual, ljubiteljkom tehno-popa, šminkerkom koja se upinje da mi bude partnerka, ali koja stalno koke-tira, tračari, traži nevolje i radi nevažne stvari. Tog popodneva, međutim, otišao sam kući, u najzabačeniji ćošak podruma u baru mojih roditelja. Nisam želeo da Marija sazna za nevolju u koju sam upao. To bi mogla biti katastrofa. Potražio sam pomoć svoje sestre Pili.

– Čuj, Pili... Poznaješ li Monse Bosk?

– Sabrinu? Naravno da je poznajem.

– Ona se malo plaši bolesti, je li?

– Više od toga. Manična je. Hipohondar.

– Aha. A jede u školi, je li?

– Da. Čemu sva ta pitanja?

– Moraš da mi pomogneš. Upao sam u nevolju. Vidi; jutros se pojavio Šarac i...

Popodne smo proveli u izradi plana, ne videvši se ni sa kim. Dobro, uz jedan izuzetak.

– Došao je Plasta* – objavila mi je Pili, koja uživa u ulozi sekretarice koliko i ja u ulozi njuškala. – Da mu kažem da si na sastanku?

– Ne. Evo me.

Plasta se, po običaju, zablentavio ispred televizora u baru, stavljajući svoja usta na raspolaganje svim movama koje su u njih htele da se ušetaju. Pored njega, pomalo povučenu, ugledah crnku kojoj je trebalo da zahvalim na jutrošnjem osujećenom pokušaju pomoći. Učinilo mi se da su zajedno i to me je iznenadilo.

– Došao si da mi kažeš kako ćeš mi dati popust? – rekao sam.

– Ni govora! – protestovao je Plasta. – Došao sam da ti kažem kako sam odlučio da ti dignem cenu!

– Jesi li poludeo? Misliš da imam mašinu za pravljenje para u podrumu?

– Možeš da platiš koliko ti tražim!

– Kako? Da prodam jetru za transplantaciju?

– Ne pravi se siromašan! Dobro ti naplaćuješ svoj rad!

Crnka nas je zapanjeno posmatrala, ništa ne shvatajući. Očigledno nije bila sa Plastom, već je čekala na red da popriča sa mnom. Uprkos tome, pažljivo nas je slušala, kao da je pokušavala da iz našeg razgovora dođe do korisnih podataka. Nije mogla da zna da smo pričali o fotografskom teleobjektivu sa zumom od 35-400 milimetara koji je Plasta hteo da proda. Sada je taj tip tupavog izgleda imao napad pohlepe i podigao je cenu, pa se cenkanje produžilo u jedno neugodno povuci-potegni.

– Vidi, čoveče – obrazlagao sam – možda si ti pun love, ali ja nisam. U poslednje vreme činio sam previše usluga. Ljudi mi kažu da nemaju para, da će mi već nekako platiti, a

* Šp.: Plasta, u prevodu *smarač*. (Prim. prev.)

ja sam tako glup da im ne naplatim, i kao rezultat svega, sad sam bez prebijene pare...

Da sam obratio više pažnje na devojkicu, primetio bih da se u tom trenutku našeg razgovora promenio njen izraz lica, koji je postao duboko rastužen. Ona je došla da mi kaže kako nema para i da će mi platiti kad bude mogla.

– Tim gore po tebe.

– Ne brini, neće se ponoviti... – žalio sam se. – Ali treba mi taj objektiv za moj fotoaparatus, Plasta. Dobro znaš da mi treba tele...

Crnka je tada shvatila. Okrenula se i potrčala, izletevši iz lokala kao prestrašena. Bio je to drugi put da je došla da me vidi, pa nestala iz mog života, a da nismo uspeli ni da započnemo razgovor.